Εφημερίδα : *« Η Βραδυνή»*
Κριτική Θεάτρου : *Μαρίκα Θωμαδάκη*
Θέατρο «Στοά»
Φεδερίκο Γκαρθία Λόρκα : *«Το σπίτι της Μπερνάρντα Άλμπα»*
Μετάφραση : *Κατερίνα Χαλκίδου*
Σκηνοθεσία : *Θανάσης Παπαγεωργίου*
Σκηνικό-κοστούμια : *Λίλη Πεζανού*
Μουσική : *Νίκος Ξυδάκης*
Ερμηνεύουν : *Λήδα Πρωτοψάλτη, Αδριανή Τουντοπούλου, Ελένη Κουλουριώτη, Νίκη Χαντζίδου, Ευδοκία Σουβατζή, Δέσποινα Γιαννοπούλου, Εύα Καμινάρη, Ειρήνη Ράπτη, Άννα Κοζαδινού, Βέρα Χατζηιακώβου.*

Ο θεατής στο θέατρο «Στοά», στην παράσταση του έργου «Το σπίτι της Μπερνάρντα Άλμπα», αισθάνεται τη δύναμη, που ασκεί πάνω του η σκηνοθετική διευθέτηση των τεκταινομένων, έτσι ώστε να νιώθει ο ίδιος κοινωνός και μύστης μιας θεατρικής ιερουργίας, που καταλύει την ψευδαίσθηση. Ό,τι συμβαίνει πάνω στο σανίδι μοιάζει συνέχεια μιας εξωσκηνικής πραγματικότητας που δραματοποιείται ποιητικά ανασύροντας από τον ρεαλισμό της συνειδήσεως του θεατή τον λυρισμό μιας ποιητικής συλλήψεως του κόσμου.

Ο Θανάσης Παπαγεωργίου δίνει στο «Σπίτι της Μπερνάρντα Άλμπα» διαστάσεις μυστικιστικής τελετουργίας φωτίζοντας τα περιγράμματα του χώρου και των προσώπων που κατοικούν στις αφανέρωτες γωνιές ενός σπιτιού-μοναστηριού, ταυτόσημου της φυλακής του στόματος και των σωμάτων. Οι σκιές και οι φιγούρες των ηρωίδων χορεύουν έναν αντιστικτικό σκοπό στους ρυθμούς της πάλης της σάρκας με την ψυχή, της απουσίας με την παρουσία, του αρσενικού με το θηλυκό και της ζωής με τον θάνατο.

Εξάλλου, η σκηνοθεσία του Θανάση Παπαγεωργίου επικεντρώνει την προσοχή του θεατή στον χώρο, ανάγοντας έτσι σε πρωταγωνιστή το σπίτι : Τόσο ως χωροταξιακή οντότητα όσο και ως μετωνυμία μιας κοσμοθεωρίας που προβάλλει την αυστηρή ηθική, το δρων ‘σπίτι’ γίνεται άλλοθι και συνάμα μάρτυρας κατηγορίας σε μια αμφιλεγόμενη δίκη. Ο κ. Παπαγεωργίου ρίχνει άπλετο φως στις μύχιες πτυχές της ιστορίας της Μπερνάρντα Άλμπα χωρίς να σχολιάζει ιδιαίτερα κάποιον από τους ενεχομένους.

Η φιγούρα (και ό,τι αυτό συνεπάγεται) της Μπερνάρντα Άλμπα δεσπόζει υποτάσσοντας στη δύναμή της τον ασίγαστο πόθο για έρωτα των πέντε κοριτσιών που την πλαισιώνουν. Ανυπέρβλητη και στον ρόλο αυτό η Λήδα Πρωτοψάλτη, δημιουργεί μια Μπερνάρντα Άλμπα μοναδική, προσθέτοντας στην τεράστια, από απόψεως ποιότητας, αλυσίδα ερμηνειών της έναν ακόμη χρυσό κρίκο. Λιτή και σοφά κινούμενη, η κ. Πρωτοψάλτη καλλιεργεί το απέριττο μιας υποκριτικής δεξιοτεχνίας που στοιχειοθετείται από την ακρίβεια των εναλλαγών ανάμεσα στην σιωπή και στον ‘άϋλο’ λόγο.

Τον ίδιο εντούτοις υποκριτικό κώδικα ενστερνίζεται η ηθοποιός Αδριανή Τουντοπούλου, η οποία στον ρόλο της Πόνθια παίζει με συγκρατημένο πάθος αποδίδοντας με λεπτή τέχνη τα πολύχρωμα συναισθήματα της ηρωίδας. Ο ρεαλισμός της κ. Τουντοπούλου είναι αμιγώς ποιητικός όπως και η σύνολη αισθητική του Λόρκα. Ξεχωρίζει επίσης ως Μαρτίριο η Εύα Καμινάρη υιοθετώντας τεχνικές που ανταποκρίνονται στον εσωτερικό κόσμο της ηρωίδας και όχι σε εξωτερικής φύσεως τεχνάσματα. Η κ. Καμινάρη προχωρεί όσο γίνεται βαθύτερα στις κρυφές ατραπούς της μαρτυρικής Μαρτίριο κατορθώνοντας έτσι να ισορροπήσει ανάμεσα στην αντιπάθεια και στην συμπάθεια που μπορεί να προκαλεί η ηρωίδα του Λόρκα. Ως Αδέλα, η Ειρήνη Ράπτη δεν επιτυγχάνει να περάσει στους θεατές το ρίγος ενός εξεχόντως φορτισμένου συγκινησιακά προσώπου. Στην προσπάθειά της να μην εμφανισθεί ψυχρή, στην εν γένει έκφρασή της, η κ. Ράπτη καταφεύγει σε υπερτονισμό της υποδύσεως, σε ένα άνευ λόγου “overacting”.

Αντίθετα, η Νίκη Χαντζίδου (Ανγκούστιας) θα μπορούσε να υποστηρίξει με περισσότερο σθένος έναν ρόλο που υπογραμμίζει, ούτως ή άλλως, την αντίστιξη και την αντιπαράθεση στο πλαίσιο των συγκρούσεων που διαδραματίζονται στο σπίτι. Αρκετά συγκροτημένη στην ερμηνεία της Αμέλια εμφανίζεται η Δέσποινα Γιαννοπούλου, κυρίως σε ό,τι αφορά στην κίνησή της, ενώ η Ευδοκία Σουβατζή (Μαγδαλένα) συμβάλλει στη διατήρηση του μέτρου και κατορθώνει να μην περάσει απαρατήρητη. Ως Υπηρέτρια, η Άννα Κοζαδινού δημιουργεί ατμόσφαιρα του οικείου επιτυγχάνοντας να κοινωνήσει στο κοινό τα μυστικά του σπιτιού με απλότητα και ακρίβεια. Εξάλλου, η Μαρία Χοσέφα της Ελένης Κουλουριώτη δεν περιορίζεται στην 'εξωτική' υφολογία του ρόλου αποδίδοντας την ενδότερη σημασία της ως κρυμμένης επιμελώς στοιχειωμένης ψυχής του σπιτιού. Η εμφάνιση της κ. Κουλουριώτη δείχνει μια θεατρική υπέρβαση της ηρωίδας πέρα από τις ηλικιακές πραγματικές προοπτικές του προσώπου, βάσει των οποίων θα μπορούσε να διερμηνευθεί τόσο η ίδια η Μπερνάρντα όσο και οι κόρες της.

Στον ρόλο της Προυδένθια, η Βέρα Χατζηιακώβου στοιχειοθετεί, μαζί με την Λήδα Πρωτοψάλτη και τις θεατρικές της κόρες και υπηρέτριες, μία από τις πλέον χαρακτηριστικές και ενδιαφέρουσες σκηνές της παράστασης : Ο μυστικός δείπνος στο σπίτι της Μπερνάρντα Άλμπα, με την Προυδένθια σε μια καθαρή γραμμή διαχωρισμού των 'γεωμετρικών' αποστάσεων ανάμεσα στον έξω κόσμο και στο εσωτερικό του σπιτιού, συνθέτουν την ουσία της συλλήψεως του συγκεκριμένου έργου του Λόρκα.

Το σκηνικό της Λιλής Πεζανού, εξαιρετικά σχηματικό, αποδίδει, σε συνεργασία με τους φωτισμούς του Θανάση Παπαγεωργίου και την μουσική του Νίκου Ξυδάκη, την ολότητα της αλήθειας του έργου συμβάλλοντας έτσι στην δημιουργία της τελετουργικής ατμόσφαιρας. Ωστόσο, τα κοστούμια της ιδίας, αν και εντάσσονται στην ίδια γραμμή του λιτού, χωρίς να αφαιρούν από τα πρόσωπα την δική τους αλήθεια, ουδετεροποιούν, ίσως περισσότερο του δέοντος, τις καταστάσεις και, κυρίως, την ηθικοπλαστική τους καταγωγή.

Δημοσίευση: 4/12/2002